

Helsinki 12.12.2006

Tiedotusvälineille
JULKAISUVAPAA 15.12.2006 KLO 10.00

NAISTEN KOKEMASSA VÄKIVALLASSA VÄHÄN MUUTOKSIA: parisuhdeväkivalta vähentynyt, työpaikkaväkivalta lisääntynyt

Vuosina 1997 ja 2005 tehdyt väestökyselyt osoittavat, että naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyydessä ei ole tapahtunut suuria muutoksia. Väkivallan rakenteessa on tapahtunut pieni muutos niin, että uhkailu ja väkivalta nykyisessä parisuhteessa on hieman vähäisempää kuin 1990-luvun lopulla kun taas väkivalta muiden miesten kuin nykyisen puolison taholta on hieman lisääntynyt.

Tiedot ilmenevät tuoreesta naisiin kohdistunutta väkivaltaa selvittävästä tutkimuksesta, jonka tuloksia on verrattu kahdeksan vuotta aiemmin tehtyyn vastaavaan tutkimukseen (*Piispa, Minna & Heiskanen, Markku & Kääriäinen, Juha & Sirén, Reino. 2006. Naisiin kohdistunut väkivalta 2005. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 225 ja Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipoliitiikan instituutti HEUNI. Publication series No. 51.*) Tutkimus tehtiin postikyselynä, johon osallistui runsaat 7 000 18–74-vuotiasta naista. Kyselyyn vastasi 62 prosenttia otokseen valituista.

Parisuhdeväkivalta nykyisessä suhteessa vähentynyt

Vuoden 1997 kyselyssä 22 prosenttia naisista kertoi kokeneensa puolison väkivaltaa tai uhkailua joskus nykyisen parisuhteen aikana. Vuonna 2005 vastaava luku oli hieman alempi (20 %).

Väkivallan muodoista läimäyttämisen on vähentynyt. Myös niiden naisten osuus, joita nykyinen puoliso oli vuoden aikana lyönyt tai potkinut, laski 1,8 prosentista 0,8 prosenttiin. Tiedot ovat linjassa muiden keskeisten tietolähteiden kuten henkirikollisuustilastojen ja kansallisten uhritutkimusten kanssa. Nekin viittaavat siihen, että vakava fyysinen perheväkivalta on vähentynyt viime vuosina.

Väkivalta jatkuu usein eron jälkeen

Parisuhteen päätyttyä naiset eivät aina pääse väkivallasta eroon, vaikka väkivalta usein muuttaa muotoaan. Runsaat puolet parisuhteessa väkivaltaisista miehistä oli käyttäytynyt väkivaltaisesti tai häiritsevästi eron jälkeen. Yleisimpiä muotoja olivat häirintä ja uhkailu puhelimitse tai muilla viestintävälineillä. Kuusi prosenttia naisista, joilla oli entinen kumppani, kertoi, että tämä oli käynyt käsiksi tai lyönyt eron tai erilleen muuttamisen jälkeen.

Huoli raiskatuksi joutumisesta vähentynyt

Niiden naisten osuus, jotka olivat huolissaan tuntemattoman miehen tekemästä raiskauksesta, väheni 44 prosentista 38 prosenttiin. Huoli työssä koetusta väkivallasta on sen sijaan lisääntynyt. Nämäkin tulokset ovat linjassa kansallisten uhritutkimusten kanssa.

Työpaikkaväkivallan nousu selittää parisuhteen ulkopuolisen väkivallan kasvua

Parisuhteen ulkopuolisella väkivallalla tarkoitettiin tutkimuksessa jonkun muun miehen kuin nykyisen tai entisen avio- tai avopuolison naiseen kohdistamaa uhkailua tai fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa. Vuonna 1997 tällaista väkivaltaa koki 4,5 prosenttia naisista, kun vastaava osuus oli 2005 hieman korkeampi eli 5,3 prosenttia. Yleensä näissä tilanteissa väkivallan tekijä tai uhkailija on entinen miesystävä, muu tuttava tai muu perheenjäsen kuin puoliso. Parisuhteen ulkopuolisen väkivallan lievä kasvu ei kuitenkaan näyttäisi johtuvan näiden tahojen väkivallasta, vaan työpaikkaväkivallan kasvusta.

Joka viides nainen kokenut sukupuolista häirintää

Tutkimuksessa selvitettiin myös, kuinka yleisesti naiset kokevat sukupuolista häirintää ja ahdistelua miesten taholta. Useimmiten häirinnässä on kyse loukkaaviksi koetuista härskeistä puheista tai vitseistä, naisen vartaloon kohdistuvista asiattomista huomautuksista tai lähentelystä, koskettelusta ja suuteluyrityksistä. Tällaisia tilanteita vuoden aikana kokeneiden naisten osuus nousi 20 prosentista 22 prosenttiin. Häirinnän kasvussa oli kyse nimenomaan härskiksi koettujen puheiden ja vartaloon kohdistuvien huomautusten lisääntyvästä kokemisesta. Tutkimuksen pohjalta ei voida sanoa, onko miesten härski ja epäasiallinen puhe lisääntynyt, vai kokevatko naiset ko. puhettavan aikaisempaa herkemmin häirinnäksi. Fyysinen lähentely, epäasiallinen seksin ehdottaminen, säädyttömät puhelinsoitot, pelottava seuraaminen tai seksin kiristäminen eivät ole lisääntyneet.

Hoidon piiriin hakeutuminen on yleistymässä

Epävirallisen tuen hakeminen on tavallista väkivallan uhriksi joutuneiden naisten kohdalla. Yli puolet vastaajista ilmoitti puhuneensa väkivallasta läheisen ystävänänsä kanssa, olipa kysymys parisuhdeväkivallasta tai parisuhteen ulkopuolella tapahtuneesta väkivallasta. Virallisen tuen ja avun saaminen on selvästi harvinaisempaa kuin epävirallisen tuen saaminen. Noin kaksi kolmasosaa ilmoitti, että ei ollut hakenut apua miltään viralliselta taholta sekä parisuhdeväkivallan että muun väkivallan yhteydessä. Tavallisimmin apua haetaan poliisilta ja terveystaloukselta.

Virallisen avun ja hoidon piiriin hakeutuminen on jonkin verran yleistynyt. Kynnys hakeutua tuen piiriin on saattanut madaltua. Parisuhdeväkivallasta on viime vuosina puhuttu enemmän kuin aiemmin ja naisten tietoisuus asemastaan väkivallan uhrina on lisääntynyt. Toisaalta voi olla kysymys siitä, että hoitoa ja tukea on tarjolla entistä enemmän.

Tässä tiedotteessa on painotettu tutkimustuloksia, jotka liittyvät vuosien 1997 ja 2005 välisiin muutoksiin. Tutkimus sisältää lisäksi runsaasti kuvaavaa tietoa naisten kokemasta väkivallasta, väkivallan pelosta ja apuun turvautumisesta.

Tutkimuksen aineistonkeruun rahoittivat sosiaali- ja terveysministeriö, sisäasiainministeriö ja oikeusministeriö. Tutkimuksen raportoinnin rahoittivat HEUNI, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos, Poliisiammattikorkeakoulu ja oikeusministeriön kriminaalipoliittinen osasto.

Lisätietoja:

erikoissuunnittelija Minna Piispa	puh. (09) 1606 8110 e-mail etunimi.sukunimi(at)om.fi
erikoistutkija Markku Heiskanen	puh. 010 36 65283 e-mail etunimi.sukunimi(at)om.fi
erikoistutkija Juha Kääriäinen	puh. (09) 8388 3403 e-mail etunimi.sukunimi(at)pakk.poliisi.fi
erikoistutkija Reino Sirén	puh. 010 36 65372 e-mail etunimi.sukunimi(at)om.fi

Tutkimus on 15.12.2006 klo 10.00 OPTL:n kotisivuilla <http://www.optula.om.fi/37928.htm>

Julkaisun voi tilata Oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta puh. 010 3665355.

Julkaisun hinta 16,80 euroa + alv 8 %